

L'OBSERVATORI
CRES-IEA

NATALITAT

Centre de Recerca Sociològica
Institut d'Estudis Andorrans

<u>7. NATALITAT</u>	3
<u>7.1.- CREU QUE LES PARELLES A ÀNDORRA TENEN MÉS FILLS DELS QUE VOLDRIEN, ELS FILLS QUE VOLDRIEN O MENYS FILLS DELS QUE VOLDRIEN?</u>	5
<u>7.2.- QUIN ÉS EN LA SEVA OPINIÓ, EL NOMBRE IDEAL DE FILLS PER UNA FAMÍLIA D'UN NIVELL SOCIAL SEMBLANT AL SEU?</u>	6
<u>7.3.- VOSTÈ SE SENT SATISFET AMB EL NOMBRE DE FILLS QUE TÉ, LI AGRADARIA TENIR-NE MÉS O LI HAGUÉS AGRADAT TENIR-NE MENYS?(PREGUNTA DESTINADA ALS QUE JA TENEN FILLS)</u>	7
<u>7.4.- QUIN ÉS EL PRINCIPAL MOTIU PEL QUE TÉ MENYS FILLS DELS QUE LI AGRADARIA (HAGUÉS AGRADAT) TENIR?</u>	8
<u>7.5.- PODRIA DIR LA RAÓ PRINCIPAL PER LA QUE NO TÉ FILLS ? (ALS QUE NO TENEN FILLS)</u>	9
<u>7.6.- QUINA CREU QUE SERIA LA MESURA MÉS EFICAÇ PER INCREMENTAR LA NATALITAT?</u>	10

7. NATALITAT

Preguntes referents a la natalitat de la població andorrana

Abans d'analitzar les preguntes, hem volgut valorar quina és la situació actual a Andorra en relació a les taxes de natalitat i fecunditat.

Una taxa interessant per mesurar aquest fenomen, l'índex de natalitat (indica el número de fills nascuts vius en relació a la població d'un període determinat) d'Andorra de l'any 2000, que com mostra la taula és més alt que el de Catalunya, Espanya i d'Europa. En canvi si es comparen les taxes globals de fecunditat (també anomenada Índex sintètic de fecunditat que expressa el promig de fills per dona en edat de procrear) de l'any 2001 d'Andorra i Catalunya i Espanya, s'observa que Andorra és la que presenta una taxa més baixa amb un nivell que se situa entorn a 1,01 fills per dona. I dins el context europeu també Andorra se situa entre els països amb més baixa fecunditat. D'aquestes dades es desprèn que a Andorra el número de naixements és més alt en relació a la població total que en altres llocs. Però aquesta circumstància té un caràcter conjuntural, no estructural, ja que és deguda a que les generacions que actualment estan en edats fèrtils són un contingent nombrós, la qual cosa provoca una natalitat major que en altres contrades. En canvi, si s'analitza el nombre de naixements en relació a la població femenina en edat de procrear (dels 15 als 49 anys), aquests són més baixos que en el nostre entorn. A aquesta dada se li ha de donar una importància major, ja que escenifica la pauta de fertilitat practicada per cada generació. El fet que la *ratio* entri en fase descendent, vol dir que es tendeix a adoptar una cultura de baixa reproducció, en la línia del model que presenta la teoria de la transició demogràfica (on el darrer període es caracteritza per ser un període tendent al creixement zero o fins i tot a un lleuger decreixement, en base a natalitats febles i mortalitats baixes).

Aquestes diferències entre la taxa de natalitat i la taxa de fecunditat s'expliquen pel creixement de la població com a conseqüència de la immigració: la major part dels immigrants que arriben a Andorra estan en edat procreativa. D'altra banda, cal afegir que alguns d'ells tenen una cultura de reproducció més prolífica.

Taxa de natalitat l'any 2000

	Andorra	Espanya	Catalunya	Europa
Taxa de natalitat	11,34	9,91	10,30	10,70

Font: la taxa d'Andorra és d'elaboració pròpia. S'ha de tenir en compte que a la població total falta afegir aquelles persones que se'ls acaba de regularitzar el permís de treball (paper rosa) i que encara no estan introduïdes en les xifres oficials de població.

Les taxes de Catalunya i Espanya s'han obtingut de l'Institut d'Estadística de Catalunya

Taxa global de fecunditat l'any 2001

	Andorra	Espanya	Catalunya
Taxa global de fecunditat	1,01	1,24	1,32

Font: la taxa d'Andorra és d'elaboració pròpia. S'ha de tenir en compte que a la població femenina en edat procreativa (entre 15 i 49 anys) falta afegir aquelles dones que se'ls acaba de regularitzar el permís de treball (paper rosa) i que encara no estan introduïdes en les xifres oficials de població.

Les taxes de Catalunya i Espanya s'han obtingut de l'Institut d'Estadística de Catalunya

Taxa global de fecunditat durant el període 1995-2000 en diferents països europeus

	Taxa global de fecunditat		Taxa global de fecunditat
Xipre	2	Països Baixos	1,5
Islàndia	2	Suècia	1,5
Malta	1,9	Portugal	1,5
Noruega	1,8	Hongria	1,4
França	1,7	Grècia	1,3
Luxemburg	1,7	República Txeca	1,2
Regne Unit	1,7	Itàlia	1,2
Suïssa	1,5	Letonia	1,1

Font: Informe sobre Desarrollo Humano 2002, Naciones Unidas para el Desarrollo, 2002

Com s'observa a les taules, Europa s'ha situat en un règim de baixa fecunditat, probablement com a conseqüència de diferents factors: la participació de la dona en el mercat de treball, que dificulta les tasques reproductives, el canvi de mentalitat, i dels modes de vida que suposen un canvi cultural també probablement han incidit en el descens de la natalitat i la manca d'ajudes familiars.

De fet, si comparem les taxes de fecunditat d'Andorra amb la resta dels països europeus podem comprovar que se situa en el lloc més baix, per sota inclòs dels països llatins

(Espanya i Itàlia) i dels països de l'Est, que actualment són els que menys taxa de fecunditat tenen dintre d'Europa (i segurament del món). Sobre el tema de la baixa fecunditat hi ha un llarg debat sobre els seus efectes i quines mesures són les necessàries per pal·liar aquest fenomen. Els països del centre i nord d'Europa que fa una dècada tenien les taxes més baixes han aconseguit remuntar, segurament a base de polítiques públiques destinades al afavoriment de la maternitat, de l'assumpció per part de tota la societat mitjançant el desenvolupament de l'estat del benestar, d'aquesta tasca que tradicionalment ha estat en mans de la família. De tota manera, no han arribat a la taxa que es considera de reemplaçament (establerta en 2'1 fills per dona).

A partir de l'anàlisi d'aquestes preguntes de l'observatori, podem profunditzar una mica sobre les possibles causes de la baixa fecunditat de la població andorrana:

7.1.- Creu que les parelles a Andorra tenen més fills dels que voldrien, els fills que voldrien o menys fills dels que voldrien?

	Casos	Percentatge
Més fills dels que voldrien	30	4,0
Els fills que voldrien	270	36,1
Menys fills dels que voldrien	392	52,4
Ns/nc	57	7,6
Total	749	100,0

La major part dels enquestats pensa que a Andorra les parelles tenen menys fills dels que voldrien. Per sexe les diferències no són significatives, però tenim una proporció més alta de dones que pensa això. Per edat sí troben resultats significatius, i és de destacar que les persones de 25 a 39 anys, que són les que estan a la franja d'edat actualment amb més possibilitats de tenir fills, són les que pensen que hi ha més dificultats, amb un 60% dels casos. Per ocupacions, podem veure que els treballadors de l'hoteleria i els directius són els que pensen que hi ha més dificultats (un 65% i un 61% respectivament). Per una altra part trobem que els jubilats i els estudiants són els que menys pensen que la gent té menys fills dels que voldrien (un 39% i un 33% respectivament). Cal remarcar, però, que aquests dos sectors són, de fet, els que estan més lluny de viure la problemàtica en primera persona.

7.2.- Quin és en la seva opinió, el nombre ideal de fills per una família d'un nivell social semblant al seu?

Quina és, en la seva opinió, el nombre ideal de fills per una família de nivell social semblant a la seva?

	Casos	Percentatge
1 fill	42	5,6
2 fills	465	62,2
3 fills	201	26,8
4 fills	15	2,0
5 fills	4	,6
Ns/nc	21	2,9
Total	749	100,0

La major part dels enquestats pensen que el número ideal de fills per família és de 2 fills. Hi ha molt poca proporció de persones que declaren 4 fills o més (només un 2,6%). Si fem la mitjana del número de fills "ideal" de la mostra surt una *ratio* de 2,25 fills, mentre que actualment la taxa de fecunditat és de 1,01 fills, la qual cosa mostra una important contradicció entre la realitat i allò que es desitja, en qüestions de nombre de fills.

Si relacionem aquesta pregunta amb les diferents variables sociodemogràfiques, no trobem relacions gaire significatives. Això vol dir que els estudis, l'edat o el sexe no condicionen gaire la resposta. Sí hem trobat, encara que ho tindrem que confirmar en propers estudis, que els directius, propietaris i càrrecs intermedis i els tècnics i professionals per una part, i les mestresses de casa per un altre, són una lleugera majoria en els que pensen que l'ideal són tres fills o més. Pot haver varies hipòtesis per explicar aquest fet: segurament les famílies d'ingressos més amplis o les que continuen amb una composició més tradicional (amb la dona a casa), són les que es poden permetre pensar en tenir una descendència més extensa, en percebre més capacitat de sostenir el nombre indicat de fills (tant en recursos econòmics, com en recursos de dedicació).

7.3.- Vostè se sent satisfet amb el nombre de fills que té, li agradaria tenir-ne més o li hagués agradat tenir-ne menys?(pregunta destinada als que ja tenen fills)

	Casos	Percentatge
Està satisfet	367	70,6
Li agradaria tenir més	147	28,3
Li hagués agradat tenir menys	6	1,1
Ns/nc	6	1,1
Total	526	100,0

El 70,6% dels que tenen fills (526) està satisfet amb el número de fills que té, mentre que quasi el 28,3% li agradaria tenir-ne més.

No s'ha trobat que el sexe o els estudis tinguin una relació significativa amb aquesta pregunta. L'edat, sí, quan més grans, els enquestats estan més contents amb el número de fills que tenen. Aquesta relació es lògica si tenim en compte que també tenen més possibilitats de realitzar les seves expectatives en relació a la seva descendència.

Per ocupació sí trobem relacions significatives. Així veiem que els que més voldrien tenir més fills són els treballadors del comerç i l'hoteleria (un 40%), els administratius (un 39%) i els professionals, tècnics i similars (un 35%). Aquesta dada la podem relacionar per una part a la composició per edat d'aquests grups. Són grups on hi ha molta població jove. També es pot relacionar amb les altes taxes de treball femení i les dificultats de combinar la seva vida laboral i familiar, que fa que sigui més complicat arribar al número de fills desitjat.

En relació amb el número de fills que tenen, podem veure que els que tenen 2 fills i els que tenen 3 fills o més són els que estan més satisfets (un 83% i un 92% respectivament). En canvi els que tenen 1 fill són els que més voldrien tenir més (un 52% dels enquestats). Aquestes dades ens confirmen que el nombre ideal de fills per l'àmplia majoria de la mostra està entre 2 i 3 fills.

7.4.- Quin és el principal motiu pel que té menys fills dels que li agradaria (hagués agradat) tenir?

	Casos	Percentatge
Espera tenir-ne més en el futur	38	24,2
Perquè actualment no té parella	10	6,5
La seva parella no n'ha volgut més	6	3,7
Perquè creu que ja té una edat avançada	8	5,1
Per motius econòmics	37	23,3
Per la carrega que impliquen els fills	3	1,9
Perquè no n'ha pogut tenir més	13	8,4
Perquè no tindria temps per dedicar-se a ells	30	19,1
Altres motius	4	2,3
Problemes personals	4	2,3
Problemes de salut	5	3,3
Total	159	100,0

A les persones que ens han respost a la pregunta anterior que voldrien tenir més fills, els hem demanat quin és el principal motiu pel qual tenen menys fills dels que voldrien. Com podem veure dins a la taula anterior, els motius econòmics (el 23,3%) i el fet de no poder-se dedicar a ells (un 19%), són els principals motius. Aquesta resposta no la podem creuar amb les diferents variables sociodemogràfiques degut a que es parteix de pocs enquestats i no trobarien resultats significatius. De tota manera sí que és interessant ressaltar les respostes per poder entendre quines són les dificultats més importants a l'hora de tenir fills i com els factors relacionats amb les dificultats econòmiques o per poder conjugar la seva vida laboral amb la familiar tenen una importància destacada, ja que més d'un 40% de les persones que han tingut menys fills dels que voldrien esgrimeixen una d'aquestes dues raons per no haver-ho fet.

7.5.- Podria dir la raó principal per la que no té fills ? (als que no tenen fills)

	Casos	Percentatge
En pensa tenir més endavant	85	53,0
Vostè o la seva parella no en vol tenir	10	6,0
Per manca de mitjans econòmics	5	3,2
Perquè no n'ha pogut tenir	17	10,6
Per la càrrega que implica tenir fills	1	,5
Perquè no tindria temps per dedicar-se a ells	8	5,1
Altres motius	1	,9
Ns/nc	9	5,5
No té parella	23	14,3
Malaltia	1	,9
Total	161	100,0

Hem demanat als que no tenen fills (161 persones) quina és la raó principal per la qual no han tingut fills (el 53%) La majoria dels casos contesten que sí volen tenir però més endavant. A continuació tenim motius circumstancials del individu com “no tinc parella”, que ho diuen el 14,% dels enquestats o “no n’ha pogut tenir, amb un 11% . Per manca de mitjans econòmics (3%) o per manca de temps per poder dedicar-se (5%), no tenen un pes gaire elevat (possiblement per ser motius que l’enquestat pot pensar que pot canviar amb el temps).

És de ressaltar que només un 6% de les persones que no tenen fills no pensen tenir-los perquè la pròpia persona o en parella han pres l’opció de no tenir descendència. Aquest fet és una mostra de la importància, malgrat la poca fecunditat, que per la realització personal del enquestats continua tenint el fet de tenir fills.

7.6.- Quina creu que seria la mesura més eficaç per incrementar la natalitat?

	Casos	Percentatge
Donar una ajuda especial a les famílies amb més de 2 fills	319	42,6
Promoure el treball a temps parcial o reducció de jornada laboral dels pares	95	12,7
Augmentar el nombre de guarderies o que siguin més barates	75	10,1
Ampliar els permisos de maternitat	30	4,0
Permetre que els treballadors tinguessin un horari flexible	37	4,9
Altres mesures	33	4,3
Incrementar salaris o que els pisos no siguin tan cars	18	2,4
Millor qualitat de vida en general	14	1,9
Total	621	82,9
Ns/nc	128	17,1
Total	749	100,0

En relació de les mesures que serien útils per augmentar la natalitat, el 42,6 % dels enquestats que han respost aquesta pregunta diuen que seria “donar una ajuda especial a les famílies amb fills”. A continuació tenim “promoure el treball a temps parcial” (un 12,7%) o augmentar el número de guarderies i que siguin més barates (10,1%).